

ПРАКТИКА ПОКАЗУЄ, ЩО ВКРАЙ ВАЖЛИВО СТИМУЛЮВАТИ СХОДИ НАСІННЯ ВОДНОЧАС ІЗ ПРОТРУЮВАННЯМ

*Витрати за такого агротехнічного прийому - не значні,
а врожайність може бути доволі пристойною*

Осінній захист озимої пшениці від шкідників і хвороб має свої особливості. Найперше, це пов'язано з ризиками погіршення якості посівного матеріалу та фітосанітарним станом полів через тривале збирання врожаю, зменшення кількості операцій з підготовки ґрунту, перенасиченням сівозмін зерновими або технічними культурами тощо. **Звісно, що корективи тут вноситиме й погода.**

Особливої уваги потребує підготовка посівного матеріалу. Волога погода під час досягання і збирання врожаю колосових культур сприяє зараженню насіння збудниками пліснявіння та чорного зародка, грибами родів *Alternaria*, *Penicillium*, *Cladosporium*, *Pitium*, *Helminthosporium* і *Fusarium*. Заселеність його пліснявими грибами та іншою епіфітною мікрофлорою відразу ж після жнив нерідко сягає 100 %, а зараженість чорним зародком - до 20 %. **Водночас, стислі строки збирання, ретельна підготовка насіння, зокрема очищення та просушування його до вологості не вище 13 %, зазвичай, уможливають отримання кондиційного посівного матеріалу, зараженість якого патогенною мікрофлорою не перевищує середніх багаторічних показників.**

Вибір протруйника слід проводити з урахуванням спектра його фунгіцидної активності та видового складу збудників хвороб, який визначається за апробації насінневих посівів і результатами фітоекспертизи. З огляду на повсюдний багатовидовий склад насінневої, ґрунтової та аерогенної інфекції, найдоцільнішим є застосування препаратів широкої фунгітоксичної дії. Зокрема, надійний захист від пліснявіння, сажкових хвороб, корневих гнилей і плямистостей сходів поєднують комбіновані препарати: **Оріус Універсал 7,5 % т.к.с. - 1,75 - 2 л/т, Сертикор 5 % т.к.с. - 0,75 - 1 л/т, Максим 2,5 % т.к.с. - 1,5 л/т, Ламардор 40 % т.к.с., - 0,15-0,2 л/т, Максим Стар 2,5 % т.к.с., - 1,5 л/т, Вінцит 5 % к.с. - 1,5 - 2 л/т, Вінцит Форте 7,75 % к.с. - 1 - 1,25 л/т, Іншур Перформ 12 % к.с. - 0,5 л/т, Кінто Дуо 8 % к.с. - 2 - 2,5 л/т та інші.** Особливо доцільне використання таких протруйників на посівах первинних ланок насінництва.

Кожна група препаратів має свій спектр впливу на шкідливі організми, а також різний механізм і характер дії, тому при виборі протруйників необхідно звертати увагу на те, проти яких збудників хвороб треба їх застосовувати. Препарати системної дії Вінцит 5 % к.с., Вінцит Форте 7,75 % к.с., Раксил Ультра 12 % т.к.с., Ламардор 40 % т.к.с., Ламардор ПРО 18 % т.к.с. та Іншур Перформ 12 % к.с. проявляють ефективність щодо всіх видів сажки на зернових. **Проти грибків роду *Fusarium* (сюди входить і збудник снігової плісняви) на злакових культурах широко використовують Ламардор 40 % т.к.с., Максим 2,5 % т.к.с., Максим Стар 2,5 % т.к.с., Максим Форте 5 % т.к.с., Кінто Дуо 8 % к.с., Оріус Універсал 7,5 % т.к.с.**

Слід зазначити, що за високого рівня заспорення посівного матеріалу пшениці та ячменю інфекцією сажкових, лише Ламардор 40 % т.к.с., - 0,15-0,2 л/т і Раксил Ультра 12 % т.к.с. мають абсолютну ефективність, тобто повністю блокують інфекцію. Ця особливість актуальна для умов зони Півдня України на озимій пшениці, де основною хворобою є тверда сажка та широко розповсюджені фузаріозна й гельмінтоспоріозна кореневі гнилі. Що ж стосується впливу протруйників на біологічні показники насіння, то в даному випадку відмічено різну дію препаратів на довжину проростка, коліоптиле й первинних корінців. Такі незвичні дії протруйників (Ламардор, Раксил Ультра) слід враховувати при застосуванні на практиці.

Для надійного захисту зернових створено й зареєстровано в Україні з 2010 року новітні інсекто-фунгіцидні протруйники. Зокрема й препарат селест Топ 31,25 % т.к.с., що має в своєму складі інсектицид і два фунгіциди. Отже, додання його нормою 1,5 - 2 л/т ефективно захищає насіння і сходи від сажкових грибків, корневих гнилей та ураження шкідниками, що дуже важливо за посіву по стерньових попередниках. **Завдяки поєднанню у складі препарата фунгіцидних діючих речовин з різним механізмом і тривалістю дії, за ефективністю щодо збудників фузаріозних та гельмінтоспоріозних корневих гнилей Селест Топ не поступається кращим фунгіцидним протруйникам, має високу винищувальну дію на снігову плісняву.** Повністю знімає сажкову інфекцію, що робить його універсальним при застосуванні. Серед інших можливостей найважливішою є застосування Селест Топ 31,25 % т.к.с., як профілактичного захисту проти вірусів. Адже зараження посівів озимої пшениці вірусами відбувається, як правило, восени, тому якраз цей препарат і забезпечує якісний та ефективний контроль комах-переносників незалежно від погодних умов і технічних можливостей.

А ось Юнта Квадро 37,2 % т.к.с. (інсекто-фунгіцидний протруйник, що складається з чотирьох діючих речовин) характеризується високою ефективністю проти збудників корневих гнилей (фузаріозної, гельмінтоспоріозної), **при обмеженні розвитку грибків роду *Pitium* (актуальна проблема для зернових останніми роками).** Препарат має високий інсектицидний вплив нормою 1,5-1,6 л, повністю знімає шкідливу дію на проростки від озимої совки, хлібного туруна та зла-

кових мух. Це дає можливість у разі застосування Юнта Квадро досить успішно вирощувати озиму пшеницю та ячмінь навіть по стерньових попередниках, що за звичайних умов майже неможливо. Крім ефективності в боротьбі з інфекціями та шкідливими комахами, препарат справляє стимулюючу дію на проростки й рістрегулюючий ефект на вегетуючі рослини. Цей показник важливий за екстремальних погодних умов.

Доречність передпосівної обробки озимих зернових мікродобривами та стимуляторами зумовлена тим, що сході - дуже важлива фаза онтогенезу хлібів. Для успішного входження у зиму злакам необхідний свій мінімум ефективних температур, коренева система потребує часу для досягнення насичених вологою горизонтів. **Затримка з фазою сходів збільшує ступінь ураження хворобами та шкідниками, посіви формуються зрідженими та не досить конкурентними до бур'янів. У фазі кущення пшениця закладає необхідну кількість члеників майбутнього колоса.**

Тут важлива ще й комбінація мікроелементів і стимуляторів. Незамінні сполуки цинку, марганцю, заліза та міді - пріоритетні для активізації ферментних процесів проростання та росту коренів. Комбінація мікроелементів з протруйником підвищує фунгіцидну активність та знімає фітотоксичний або зовнішній стрес. До кращих наборів відносять суміші Валагро ЄДТА Мікс 5 і Брексил Мікс. **Обидва містять мікроелементи в хелатній формі й забезпечують високу ефективність за короткий строк при нормі 0,3 кг на тонну насіння.**

Стимулятори росту для зернової групи важливі через здатність їх посилювати проникність компонентів бакової суміші, спонукати гормональну активність росту коренів і паростка, підвищувати стійкість до стресів від посухи, поліпшувати режими водного та мінерального живлення, обмінні процеси, особливо фотосинтез. Посадження мікроелементів і стимуляторів збільшує їх синергізм, покращує проходження фенофаз та перезимівлю. **3-поміж стимуляторів найкраще зарекомендували себе Радифарм (Валагро) в нормі 0,3-0,5 л, Віва (Валагро) нормою 0,3-0,5 л та Гумістар (Тейдкорп) у нормі 2-3 л на тонну насіння.**

Стимуляція сходів насіння одночасно із протруєнням не тільки агротехнічно, але й економічно обґрунтований прийом, який при не високих витратах забезпечує доволі пристойну врожайність та якість зернових.

Я.ГРИГОРЕНКО,
продукт-менеджер
відділу технологічного
консалтингу
ТОВ "Агроскоп Україна"